

**ОБЛАСТЕН СЪВЕТ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ЕТНИЧЕСКИТЕ И
ДЕМОГРАФСКИТЕ ВЪПРОСИ – ОБЛАСТ ДОБРИЧ**

Утвърдил:

ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ:
/ ЖЕЛЯЗКО ЖЕЛЯЗКОВ /

ОБЛАСТНА ПРОГРАМА

**ЗА РАБОТА НА ОБЛАСТНИЯ СЪВЕТ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО
ЕТНИЧЕСКИТЕ И ДЕМОГРАФСКИТЕ ВЪПРОСИ ЗА ПЕРИОДА 2010 – 2015 г.**

ВЪВЕДЕНИЕ

Интеграцията е комплексен процес обхващащ всички сфери на живота. Тя се отнася до цялото общество. Интеграцията изравнява шансовете за всички граждани във всички области на живота, издига тяхната активност в утвърждаването на демократичните промени у нас. Този процес е насочен към активно въвличане на представители на етническите общности в управлението на стопанския, културния и политическия живот на страната.

Интеграцията е толерантност. Това означава, че всеки е свободен да се придържа към собствените си убеждения и да признава това право на останалите хора. Но в никакъв случай толерантност към социалната несправедливост.

Понятието интеграция зависи от две основни понятия – малцинство и мнозинство. Тя е израз на статукво, по което има съгласие, което не се оспорва и не предполага конфликти. Мнозинството трябва да уважава уникалността на малцинството и да съдейства за утвърждаването и. Това означава изграждане на богата материална и духовна култура на съвременното общество, обединяваща ценностните системи на всички етноси.

Интеграцията е процес на равнопоставено включване на хора с различие в текущата социална динамика. Тя е ключ към плурализма, доколкото идентичностите не се разрушават и подменят, а по-скоро се стимулират към съвместно съществуване. Интеграцията е налице, когато мнозинството и представените малцинства си взаимодействат съгласувано в интерес на общото благо и развитие.

НОРМАТИВНА БАЗА

Областната програма за интеграция на етническите малцинства на област Добрич за периода 2010 – 2015 година е в съответствие с:

1. Програма на правителството на европейското развитие на България 2009-2013 г.
2. Рамковата конвенция за защита на националните малцинства.
3. Рамковата програма за интегриране на ромите в българското общество.
4. Национален план за действие по „Десетилетие на ромското включване 2005 – 2015г.
5. Национална стратегия за демографско развитие на Република България (2006-2020г.)
6. Закон за защита срещу дискриминацията.
7. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2007-2013г.
8. Национална програма за подобряване жилищните условия на ромите в Република България за периода 2005-2015г.
9. Съвместен меморандум по социално включване.
10. Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

НАСЕЛЕНИЕ ПО ЕТНИЧЕСКИ ГРУПИ ЗА ОБЛАСТ ДОБРИЧ

Етническата структура на населението на дадена област става известно единствено при публикуване на данните от годишните преброявания. Ето защо данните за област Добрич са представени за 2001 год. (при това към 01.03.2001 год.!), като за нуждите на анализите и за сравнение представяме и данните от 1992 год.

Население по етническа група, общини и години на преброявания							
Област/община	Етническа група						
	Общо	Българска	Турска	Ромска	Друга	Не се самоопределят	Непоказана
към 4.12.1992 година							
Област Добрич - общо	232780	177339	33939	18449	3035	-	18
Балчик	22367	16122	3181	2594	470	-	-
Генерал Тошево	22931	18390	2378	1678	485	-	-
Добрич селска	28710	17903	5413	5088	306	-	-
Каварна	18044	14364	1051	2329	300	-	-
Крушари	7243	3274	3254	629	86	-	-
Тервел	21483	9863	9141	2322	157	-	-
Добрич	104494	90366	9417	3518	1175	-	18
Шабла	7508	7057	104	291	56	-	-
към 1.03.2001 година							
Област Добрич - общо	215217	164204	28231	18649	1588	1854	691
Балчик	22354	15485	3616	2753	305	116	79
Генерал Тошево	19422	15378	1692	1971	153	134	94
Добрич селска	25721	15966	4140	5052	200	288	75
Каварна	16688	13607	690	2052	166	102	71
Крушари	5924	2482	2391	729	3	306	13
Тервел	18728	8574	7616	2415	57	24	42
Добрич	100000	86592	8002	3579	683	864	280
Шабла	6380	6120	84	98	21	20	37

Източник: Статистически сборник Добрич 2003 – ТСБ Добрич

Общите изводи са, че област Добрич е с пъстроцветна етническа мозайка, събрала на своята територия население от различни етнически групи, със свой специфичен бит и култура, но именно това многообразие е едно от богатствата на областта.

Умелото представяне и използване на положителната енергия на всяка една от етническите групи, със своите специфични знания, умения и трудолюбие може да се превърне в един мощен двигател за бъдещото устойчиво развитие на област Добрич.

Същевременно трябва да се обръща внимание и на онези групи от населението, които най-много страдат от негодите на прехода в България, като се изготвят премерени и устойчиви програми за тяхното социализиране, приобщаване и интегриране към обществото.

Пъстрата мозайка на област Добрич в етническо отношение е представена обстойно и в Националните доклади за човешкото развитие (с известни вариации в заглавията) на Програмата за развитие на Организацията на обединените нации за България в последователни години- 1999 г., 2000 г., 2001 г., 2002 г., 2003 г. Тъй като докладите са общодостъпни и широко разпространени документи няма да се спираме подробно на данните и изводите от тях, но като общо те потвърждават направените констатации в текущата разработка. В докладите на ПРООН може да се проследи дори на ниво община за многообразието на етноси в Добричка област и, че по тези показатели сме аранжирани на едни от по-първите места. Следователно всички партньори в сферата на регионалното развитие- държавни и местни власти, неправителствени организации, синдикати, сдружения и фирми трябва да се възползват от това предимство на областта.

ОБЩИ УСЛОВИЯ

Пълното интегриране на етническите малцинства в българското общество се намира в пряка зависимост от създаването на условия за съхранение на индивидуалните граждански права. Стратегическата цел на Програмата е: да се създадат условия за интегрирането на малцинствата в българското общество на база толерантност и взаимно зачитане.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

- Да се създадат предпоставки за адаптация и социална интеграция на етническите общности в материалните и духовните аспекти на обществения живот;
- Да се стимулира и популяризира съвместната дейност между българското население и етническите малцинства в областта с оглед, осъществяване на интеркултурни взаимоотношения между тях;
- Прилагане на адекватни подходи за икономическо развитие в районите със смесено население;
- Създаване на предпоставки за десегрегация на различните етнически общности с цел: по активното им включване в обществения, икономически и социален живот на Област Добрич;
- Провеждане на регионална образователна политика, ориентирана към личностното развитие на младия човек, към неговата индивидуална, социална и етническа цялост;
- Подобряване на здравния статус и здравната култура сред малцинствата;

- Подобряване на жизнените условия на неравнопоставени в социално и икономическо положение малцинствени групи и осигуряване на социална защита;

ПРИНЦИПИ ВЪЗ ОСНОВАТА НА КОИТО СЕ РАЗРАБАТВА И РЕАЛИЗИРА ПРОГРАМАТА

- Първи основен принцип на базата на който се разработва и реализира програмата е: равнопоставеност на всички български граждани независимо от възраст, пол, религия или принадлежност към етническа група.
- Втори основен принцип е взаимодействието между трите сектора: правителствен, неправителствен и обществен.
- Доброволно участие на всеки български гражданин на територията на областта.
- Непрекъснато и отговорно ангажиране в програмата през периода на действието ѝ.

ОРГАНИЗАЦИЯ

С работата си, Областния съвет за сътрудничество по етническите и демографските въпроси и превръщането му в авторитетен и представителен партньор ще улесни контактите му с общините, с регионалните институции и неправителствени организации, при реализирането на Правителствената програма по отношение на интеграцията на малцинствата, на утвърдения Национален план за действие на инициативата “ Десетилетие на ромското включване 2010 – 2015 г. ” и актуализираната Стратегия за интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

СФЕРИ НА ДЕЙНОСТ НА ОБЛАСТНАТА ПРОГРАМА ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА ЕТНИЧЕСКИ МАЛЦИНСТВА

Настоящата областна програма е стратегически документ, който формулира приоритетните области и направления за действие за равноправно интегриране на ромите в българското общество, с цел хармонично развитие на всеки индивид и на обществото като цяло.

ОСНОВНА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

Създаване на условия за равноправно интегриране на ромите в обществения, икономическия и политическия живот чрез постигане на равни възможности и равен достъп до права, блага, стоки и услуги, участие във всички обществени сфери и подобряване на качеството на живот при спазване на принципите на равнопоставеност и недискриминация.

Тази основна стратегическа цел се реализира чрез стратегически задачи, насочени към:

- преодоляване на неравенства и гарантиране на ефективно равенство в достъпа до основни социални сфери (образование, заетост и професионална реализация, жилищни и здравни условия, качествени социални услуги, култура);
- постигане на пълноценно участие в икономическия и политическия живот и в изпълнителната власт, както и в гражданските структури;
- преодоляване на негативни стереотипи и предразсъдъци, и утвърждаване на позитивни обществени нагласи към ромската общност.

ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ:

I. ОБРАЗОВАНИЕ.

Образователната интеграция на ромските деца е отправна точка за равноправното интегриране на ромите в българското общество. Тя е неделима част и необходим елемент от процеса на модернизация на българското образование: без образователна интеграция на ромската общност българската образователна система би останала чужда на един голям процент български граждани и не би могла да отговори както на европейските изисквания за включващо образование, така и на изискванията на пазара на труда за добре квалифицирана работна сила. Образователната интеграция е важна предпоставка за последващо приобщаване на пазара на труда, за повишаване на здравния статус и за подобряване на жилищните условия на ромите.

Приоритетни направления за действие:

1. Обхващане на всички ромски деца на законоустановената възраст в подготвителна група/подготвителен клас.
2. Обхващане на всички ромски деца в задължителна училищна възраст от образователната система.
3. Обхващане в детските градини на всички ромски деца, чиито родители желаят това. Подкрепа в тази насока на социално слабите семейства.
4. Създаване на условия за ефективно ранно детско развитие на част от децата от 3 до 6-годишна възраст със затруднен достъп до детски градини, чрез прилагане на алтернативни форми на обучение и възпитание, базирани в общността.
5. Създаване на условия за всички деца и ученици роми, живеещи в места с етнически смесено население, да се обучават и възпитават в етнически смесени групи в детските градини и класове в училищата.
6. В обособените квартални „ромски“ училища, които не могат да осигурят изпълнението на изискването по т. 5. да се започне работа в посока разясняване на родителите за възможности, които предоставят другите училища.
7. Повишаване качеството на образование в училищата, в които се обучават изключително ромски деца.
8. Разработване и прилагане на цялостна стратегия за превенция на отпадането на деца от образователната система и за реинтеграция на вече отпаднали от училище, вкл. ромски деца.
9. Осигуряване на институционална подкрепа за въвеждане на интеркултурно образование и възпитание. Въвеждане на интеркултурния подход в цялостния образователно-възпитателния процес (в учебното съдържание, чрез извънкласни и извънучилищни дейности и др.).
10. Осигуряване на квалификация на учителите за работа в мултикултурна среда на областно и общинско ниво.
11. Насърчаване на ромските деца да продължат образованието си и след навършване на задължителна училищна възраст. Подкрепа при необходимост за постъпване в гимназия, колеж и университет.
13. Създаване на условия за ранно професионално ориентиране и кариерно развитие чрез информационни срещи на експерти от ДБТ в училищата.
14. Недопускане обучение на здрави ромски деца в специални училища. Извеждане от специалните училища на приети през предходни години здрави ученици, и осигуряване на условия за компенсиране на техните образователни пропуски до

изравняване нивото на знанията и уменията им с това на връстниците им в общообразователните училища.

15. Разработване и въвеждане в образователната система на разнообразни програми и форми за обучение на възрастни роми. Обучение на учителите за преподаване на възрастни (андрагогика), с цел улесняване на достъпа на възрастни роми до форми на продължаващо образование. Мотивиране на ромите за учене през целия живот.

16. Насърчаване на ромските семейства за изграждане на подходяща среда за отглеждане и възпитание на децата им и формиране на цели в живота, насочени към личностна и професионална реализация.

17. Привличане на ромските родители в образователния процес и към активно участие в училищния живот. Налагане на образованието като семейна ценност.

18. Работа с родителите, непринадлежащи към ромската общност, за разясняване на взаимните ползи от образователната интеграция на ромските деца.

19. Включване на представители от ромските неправителствени организации (медиатори и помощник учители) в групи, обхождащи семейства, на които децата ще бъдат обхванати от образователната система.

Срок на реализация : постоянен

Отговорни институции и докладчици:

- *Регионален инспекторат по образование;*
- *8 те общини от територията на област Добрич.*
- *Неправителствени организации, регистрирани на територията на област Добрич.*

II. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ.

Ключови фактори, определящи равнището на здравния статус и здравната култура на населението са степента на образование, размерът на доходите и състоянието на жилищната среда. Социално-икономическите и жилищно-битови условия, при които живее голяма част от представителите на ромската общност, оказват пряко влияние върху тяхното здравно състояние.

Приоритетни направления за действие:

1. Осигуряване и провеждане на широка разяснителни дейности за информиране на ромите за правата и задълженията им като здравноосигурени лица, за подобряване на здравните нагласи и поведение, повишаване на здравната информираност и ефекта от нея за подобряване на достъпа до здравни услуги.
2. Увеличаване обхвата на здравноосигурените роми.
3. Осигуряване на здравно образование на роми - диференцирано според възрастта и пола, за болестите и факторите на риска, вкл. свързани с неимунизация, ранни бракове и раждания, трафик на жени и деца, ХИВ, СПИН и ППИ. Разработване и реализация на програми по здравно и сексуално образование за младите хора в и извън училище, както и за хората от всички възрасти в общността, изготвяне и разпространение на подходящи здравно-образователни материали.
4. Формиране на социални и здравни умения за избягване на рисковете (наркомании, проституция, трафик и др.). Изпълнение на програми за превенция на трафик и сексуално насилие сред ромската общност.

5. Включване на представители на ромската общност – здравно-социални сътрудници за работа на терен и здравни медиатори в предоставянето на услуги чрез засилено участие на неправителствените организации.
6. Укрепване и разширяване на мрежата от здравни медиатори и провеждане на периодични обучения за поддържане на квалификацията им, както и осигуряване на обучение за нови здравни медиатори в региони, в които има нужда; осигуряване на реализацията на здравните медиатори.
7. Популяризиране на ролята на здравните медиатори чрез широки масирани кампании за представяне на професията на здравния медиатор като част от политиката на Министерството на здравеопазването за подобряване на достъпа до здравни услуги.
8. Разширяване провеждането на профилактични и разяснителни дейности сред ромското население и информирание за ключовата роля на здравната превенция.
9. Максимално обхващане на подлежащите на имунизация, вкл. и чрез разкриване на временни имунизационни пунктове или създаване на мобилни екипи. Провеждане на разяснителни кампании за активиране на родителите и общността при провеждане на имунизационни кампании за деца.
10. Провеждане на скринингови програми и ранна диагностика, вкл. финансовото им обезпечаване, и своевременно лечение на най-разпространените заболявания.
11. Осъществяване на дейности за семейно планиране и за повишаване на капацитета на семействата за формиране на семейните отношения и средата за отглеждане и възпитание на децата, и превенция на изоставянето.
12. Създаване на условия за подобряване на сексуалното и репродуктивното здраве. Провеждане на целенасочена информативна дейност за разясняване на рисковете на ранните бракове и ранните раждания.
13. Осъществяване на превенция на ХИВ, СПИН, ППИ, туберкулоза и други инфекциозни болести.
14. Създаване на условия за достъп на хората от ромската общност до съществуващите национални програми за превенция и контрол на сърдечносъдови, онкологични заболявания, наркомании, диабет, наследствени заболявания, хранене и други.
15. Формиране на здравни и социални умения на младежите (12 – 18 г.) за опазване на здравето, контрол върху рисковото поведение, семейно планиране чрез предоставяне на допълнителни социални услуги с участието на специалисти в поведенческите науки и здравно-социални сътрудници от общността.
16. Повишаване на здравната култура на бременни и родители на деца от 0 до 3 годишна възраст чрез разкриване на допълнителни социални услуги с участието на специалисти и здравно-социални сътрудници от общността.
17. Намаляване на детската смъртност, майчината смъртност и ранната раждаемост чрез ранно обхващане и наблюдение на бременните от женска консултация и на родилките; повишаване на обхванатите от имунизации и създаване на условия съответните медицински служби да работят в синхрон с програмите за здравно образование за бременните и родителите на деца от 0 до 3 години.
18. Повишаване на достъпа до здравни услуги и преодоляване на географската отдалеченост чрез въвеждането на нископрагови здравни услуги за групите със здравен риск, разкриване на здравно-социални центрове в големите ромски общности, рационално използване на мобилни медицински кабинети и на изградена инфраструктура в населените места. Провеждане на разяснителни кампании и включване на здравните медиатори роми.

19. Засилване на партньорството, комуникацията и координацията между МЗ, РИОКОЗ, РЦЗ, НЗОК, общопрактикуващите лекари, общините, здравните медиатори и другите отговорни структури, което да се институционализира и превърне в устойчива политика.
20. Повишаване на капацитета на институции и НПО за участие в здравни програми и предоставяне на здравни услуги, насочи към ромската общност.

Срок на реализация : постоянен

Отговорни институции и докладчици:

РИОКОЗ, РЦЗ, РЗОК, РИО, ДСП, 8 общини, НПО.

Медиатори, Неправителствени организации

III. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ.

Според данни от преброяването на населението на Република България, проведено през 2001 г., около 46% от ромите обитават селските райони, а 54% населяват предимно градовете. По-голяма част от ромите живеят в т.нар „обособени ромски квартали“, където жилищните условия са крайно неприемливи. Обособените квартали продължават да бъдат една от основните пречки за цялостната интеграция на ромите в обществото, тъй като условията на живот в тях водят до задълбочаване на изолацията им, до занижаване на възможностите за подобряване на образователния, социално-икономическия и здравния статус и до маргинализиране на значителна част от общността.

В т.нар. „ромски махали“ и „ромски квартали“ най-често срещаните проблеми са свързани с липсата на кадастрални карти, общи и подробни устройствени планове, незаконно строителство, недостатъчно изградена инфраструктура и ограничен достъп до социални и комунални услуги, пренаселеност. Съществуват постройки, изградени с подръчни материали, в нарушение на устройствените планове. В над половината от жилищата, в които живеят роми, няма канализация, а около 10% от ромските домакинства не разполага с течаща студена вода. Ниският социално-икономически статус на жителите на ромските квартали задълбочава допълнително тяхната уязвимост като потребители на комунални услуги.

Приоритетни направления за действие:

1. Разработване на общински програми за подобряване на жилищните условия в квартали с компактно ромско население, съобразени с местния контекст и отразяващи основните цели на съществуващите стратегически и оперативни документи, целящи осигуряването на съвременна жилищна среда.
2. Отреждане на нови територии за жилищно строителство, с възможности за деконцентриране на компактните и обособени ромски квартали.
3. Продължаване на процеса на изработване на кадастрални карти и кадастрални регистри, които да обхванат всички зони с компактно ромско население и установените нови зони за жилищно строителство.
4. Актуализация/изработване на подробни устройствени планове на съществуващи и новоотредени терени.
5. Проектиране и изграждане на техническа инфраструктура - водоснабдяване, канализация, улична мрежа и благоустрояване, др.

6. Проектиране и изграждане / реконструкция на обекти на социалната инфраструктура за целите на здравеопазването, образованието, администрацията, културата и др.
7. Подобряване качеството на изградени жилища, които отговарят на законовите и нормативните изисквания.
8. Подпомагане на нуждаещите се за изграждане на нови жилища чрез въвеждане на система от ефективни мерки.
9. Изграждане на социални жилища, съобразени с потребността и спецификите на ромската общност.
10. Преустановяване на практиката на принудително изваждане на ромски семейства от домовете, които обитават, при изпълнение на благоустройствени мероприятия по кадастрални карти и планове, без алтернативно жилищно настаняване. Осигуряване на подходящо алтернативно жилищно настаняване на ромски семейства в наложителните такива случаи.
11. Провеждане на информационни и образователни кампании сред ромското население за формиране на качествена жилищна среда.
12. Подготовка на специалисти по въпросите на жилищните условия за работа с ромите, включително насърчаване на участието на специалисти роми за работа в специализирани структури по жилищна политика, устройство и развитие на територията.

Срок на реализация : постоянен

Отговорни институции и докладчици:

- *8 общини от територията на област Добрич;*
- *НПО, регистрирани на територията на област Добрич;*
- *РДНСК*

IV. ЗАЕТОСТ.

Високият процент на безработица сред ромското население обуславя зависимостта на значителен брой от тях да разчитат на социални помощи. Получаването на трудово възнаграждение, а не на социална помощ ще допринесе за преодоляването на социалната изолация на общностите. Работата създава условия за сигурност и пълноценен живот на всеки човек.

Приоритетни направления за действие:

1. Разработване на политики и програми за заетост на национално, регионално и местно ниво и конкретни механизми за осигуряване на устойчива заетост на роми в активна трудова възраст заедно с представители на работодателите, синдикатите, общините и организацията на ромската общност.
2. Провеждане на информационни кампании и изграждане на партньорства на местно ниво за насърчаване на заетостта чрез мини трудови борси.
3. Мотивиране за включване в обучение за предприемаческа култура и управление на собствен бизнес. Стимулиране на самостоятелната заетост.
4. Насърчаване повишаването на образователното равнище, квалификацията и преквалификацията на безработни роми, както и на заети роми, в съответствие с професии, търсени на пазара на труда.

5. Въвеждане на правни и икономически механизми за стимулиране на работодателите да наемат на работа лица от ромски произход, вкл. чрез прилагане на механизмите за корпоративна социална отговорност, субсидирана заетост и др.
6. Насърчаване на развитието на трудовото медиаторство и на индивидуалния подход на работа с представителите на ромската общност. Назначаване на ромитрудови медиатори и такива с необходимите образование и квалификация в дирекциите „Бюро по труда“ и „Социално подпомагане“.
7. Осигуряване на допълнителни мерки за улесняване достъпа на ромите до пазара на труда чрез разработване на програми за обучение, съобразени с изискванията на конкретното работно място.
8. Подготовка на работодатели и мениджъри за управление на културното многообразие и за работа с роми.
9. Повишаване на социалните умения на младите хора от ромската общност като необходима предпоставка за повишаване на тяхната трудова заетост.?
10. Осигуряване на механизми за ефективна защита от дискриминация на пазара на труда и на работното място, поради повишеният риск ромите да бъдат допълнително маргинализирани в условията на икономическа криза.
11. В договорите за изпълнение на спечелени поръчки, да има клауза, с която изпълнителя се задължава да наеме работници от територията на съответната община.

Срок на реализация : постоянен

Отговорни институции и докладчици:

- *Дирекции Бюро по труда от територията на област Добрич;*
- *Дирекции социално подпомагане от територията на област Добрич;*
- *Регионална дирекция за социално подпомагане – Добрич;*
- *Дирекция „Регионална служба по заетостта“ – Варна;*
- *8 те общини от територията на област Добрич;*
- *НПО от територията на област Добрич.*

V. НЕДИСКРИМИНАЦИЯ И РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ.

С цел създаване на реални гаранции за включване на ромите във всички сфери на обществения живот, в съответствие с политическите насоки и принципи на ЕС, е необходимо активно включване на ромите в процесите на вземане на решения, което да се реализира чрез мерки за осигуряване на активното им участие във формирането и реализирането на всички интеграционни политики, отнасящи се до общността, както и мерки, насърчаващи участието им във вземането на решения по цялостния дневен ред на общественото развитие в различните обществени сфери.

За преодоляване на неравенства и дискриминативни практики от особено значение е прилагането на хоризонтален (мейнстрийминг) подход, при който потребностите, проблемите и правата на ромите са интегрирани в общите и секторните

политики и мерки, с оглед създаване на условия за постигане на равни възможности, равнопоставеност и равноправно участие на ромите в обществения, икономическия и политическия живот. Едновременно с това е необходимо и предприемане на временни насърчителни (позитивни мерки) в различните обществени сектори, чрез които не само да се преодоляват съществуващи неравенства и неравнопоставеност на ромите, но и да се предотвратяват бъдещи такива.

Приоритетни направления за действие:

1. Осигуряване на доброто функциониране и развитие на правната уредба, на институционалните структури и на инструментариума за защита от дискриминация, с което да се повишат гаранциите за ефективна защита на правата на ромите, тяхната равнопоставеност, достойно съществуване и пълноценно участие в обществения живот.
2. Интегриране на потребностите, проблемите и правата на ромите в общите интеграционни правителствени и секторни политики (мейнстриймिंग) и едновременно с това предприемане на временни насърчителни (позитивни мерки), за преодоляване на дискриминативни практики и постигане на равнопоставеност във всички обществени сектори.
3. Насърчаване на участието на ромите в държавната и местната администрация.
4. Укрепване на междуинституционалната координация за ефективно прилагане на политиките за интеграция на ромите.
5. Подобряване на механизмите за сътрудничество, диалог и консултации между публичния сектор, ромите и гражданските организации, работещи за интеграция на ромите.
6. Повишаване на административния капацитет и чувствителността на служителите и управленския състав в администрацията на всички нива по отношение правата на малцинствата, въпросите на недискриминацията и общуването в мултиетнична и мултикултурна среда, повишаване на уменията им за формулиране и прилагане на политики за интеграция на ромите. Недопускане на двоен стандарт в прилагането на законите на държавата по отношение на ромите и всички уязвими групи.
7. Подобряване на ефективността на работа на служителите в правоохранителните органи в мултиетническа среда при спазване на стандартите по правата на човека.
8. Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез всички форми, вкл. и спорт.
9. Насърчаване на културния плурализъм в медиите и прилагането на професионалните стандарти за етично отразяване на въпросите на ромите.
10. Насърчаване равнопоставеността между жените и мъжете и осигуряване на предпоставки за успешна реализация и нова социална роля на ромската жена.
11. Засилване работата в общността, особено с деца и младежи, с цел формиране на социални умения за избягване на рискове, създаване на условия за развиващи капацитета дейности и увеличаване на възможностите за социализация.
12. Засилване на мерките за закрила на децата-роми при съблюдаване на правните механизми и работа със семействата за осъзнаване на родителските задължения, за разбиране и спазване правата на децата.
13. Масажни разяснителни и информационни кампании за повишаване на чувствителността и нетърпимостта към прояви на дискриминация.

14. Засилване работата на местно ниво за повишаване осъзнаването на правата и отговорностите от ромите.
15. На предстоящото преброяване на населението през 2011 г., в преброителните комисии по ромските квартали да бъдат включени преброители от ромски произход.

Срок на реализация : постоянен

Отговорни институции и докладчици:

- **8те общини от територията на област Добрич;**
- **Регионална дирекция за социално подпомагане;**
- **НПО от територията на област Добрич;**
- **Регионална дирекция на вътрешните работи.**

VI. РОЛЯ И МЯСТО НА РОМСКАТА ЖЕНА.

Необходимо е да се формира култура на равнопоставеност сред ромските жени за пълноценно индивидуално, социално и икономическо участие в обществения живот.

Приоритетни направления за действие:

1. Да се увеличат формите за пряко участие на ромската жена в проекти за съвместно обучение, като средство за постепенно преодоляване на формите на дискриминация.
2. Да се реализират програми за информация и професионално ориентиране за ромските жени, за да се облекчи достът им до работно място.
3. Да се разработят програми за консултиране на ромските жени, които са се ориентирали към самостоятелна стопанска дейност.

Срок на реализация : постоянен

Отговорни институции и докладчици:

- **8те общини от територията на област Добрич;**
- **Дирекции бюро по труда;**
- **Неправителствени организации.**

VII. КУЛТУРА.

Основните насоки на работа в областта на културата през последните години са насочени към популяризиране и съхраняване на традициите, обичаите и фолклора на ромите и към заслуженото утвърждаване на ромската култура като част от общонационалната култура. Въпреки постиженията от предприетите мерки и положените усилия продължава необходимостта от системна и последователна политика по отношение на ромската култура, на популяризирането и запазването на самобитността и културната идентичност на общността.

Приоритетни направления за действие:

1. Създаване и утвърждаване на подкрепящи условия за съхраняване и развитие на културата, традициите, обичаите и творчеството на ромите като част от общонационалната култура.

2. Подкрепа на традиционните и съвременните форми на ромското изкуство и култура.
3. Подкрепа за дейността по места на театрални трупи на смесена професионална и любителска основа.
4. Развитие на капацитета на читалищата за запазване, развитие и разпространяване на ромската култура.
5. Утвърждаване на принципите на межкултурна диалогичност и по-ефективно регламентиране на етнокултурния плурализъм в обществените медии.
6. Популяризиране на ромската култура, традиции, обичаи и творчество в медиите, вкл. ромски, и сред широката общественост чрез форуми, спектакли, отбелязване на празници, фестивали, издателска дейност, др.
7. Реализиране на публични и медийни кампании за популяризиране на ромската култура и приноса на ромските творци към националната култура.

Срок на реализация : постоянен

Отговорни институции и докладчици:

- *8те общини от територията на област Добрич;*

АДМИНИСТРАТИВНА РАМКА И ПАРТНЬОРСТВО.

За изпълнение на мерките по настоящия план за действие са отговорни регионалните ведомства осъществяващи съответните секторни държавни политики и общините от територията на област Добрич.

Общата координация и наблюдение на изпълнението на Плана за действие ще се осъществява от Областния управител.

От изключителна важност за успешното изпълнение на настоящата програма за работа е активното партньорство на неправителствените организации и местните власти. Ето защо, настоящата програма и нейното изпълнение ще бъдат обсъждани периодично с тях, както и активно ще се търси тяхното съдействие по изпълнение на мерките.

ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ:

- Проекти по различните направления, финансирани от оперативните програми
- Проекти финансирани от държавен бюджет;
- Общинските бюджети;
- Публично частно партньорство.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

За изпълнението на областната програма, от съществено значение е сътрудничеството на всички пряко ангажирани институции на национално, регионално и местно ниво с представители на неправителствени организации и на ромската общност.

Осигуряването на активното участие на ромите е от ключово значение. Като участници не само във формирането и реализацията на политиките за интеграция на ромската общност, но и във всички други политики, те допринасят за развитието на обществото. Включването им във всеки етап от създаването, изпълнението, наблюдението и оценката на политиките на всички нива обогатява процеса от гледна точка на интересите на общността и компетентността на експертите, работещи по въпросите на ромите.

Програмата е утвърдена и приета от членовете на Обл.ССЕДВ на 26.10.2010 г.

Изготвил
/ Кемал Асан, старши експерт отдел „РРАК” /